

Úřad pro mezinárodněprávní
ochranu dětí

Činnost Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí a jeho aktivity mediačního charakteru

Přednáška pro kurs CBB302K Alternativní řešení sporů

Zdeněk Kapitán

Historie ÚMPOD

- Dobrovolná iniciativa brněnských právníků ve 30. letech 20. století
- Začlenění Ústředí pro mezinárodněprávní ochranu mládeže do systému justice
- Zákon o sociálněprávní ochraně dětí a změna statusu ústředí – vznik ÚMPOD
- Postavení ústředí, resp. Úřadu jako tzv. ÚSTŘEDNÍHO ORGÁNU podle mezinárodních smluv i podle komunitárního práva

Limity činnosti

- Rozpor postavení ÚMPOD jako OSPOD (ochrana zájmů dítěte) a justičního orgánu (neustrannost)
- Neochota celé řady zahraničních institucí spolupracovat
- Velká abstraktnost úpravy mezinárodního práva soukromého
- Nekomerčnost problematiky (a tím podmíněný nezájem o poskytování kvalitní právní pomoci ze strany advokátů)
- Historická formálnost vedení agendy

Agendy

- Právní pomoc při vymáhání výživného (historicky nejstarší a nejrozsáhlejší agenda)
- Mezinárodní únosy dětí
- Zajištění práva styku
- Mezinárodní adopce
- Výkon pozice kolizního opatrovníka

Nové trendy v činnosti

- Spolupráce s psychology
 - podpora zaměstnanců (zejm. prevence syndromu vyhoření)
 - podpora vyjednávání (mediace)
- Respektování **svébytnosti klienta** a jeho zvláštností, ale přitom dodržovat zásadu **všechno je jinak**
- Neformální metody práce
- Kooperace a pomoc ostatním subjektům nad rámec zákonných povinností ÚMPOD
- Získávat **dostatek informací** z různých zdrojů

Vymáhání výživného

- Pomáháme zprostředkovat vymožení výživného v cizině – využíváme sítě ostatních ústředních orgánů v cizině a jiných partnerských subjektů a oni ve své zemi realizují aktivity obdobné našim
- Pomáháme při vymáhání výživného z ciziny – na základě plné moci jednáme v tuzemsku; takové pomoc zahrnuje nalezení povinného, zjištění jeho majetku, návrh na soudní výkon rozhodnutí, ale také snahu o **dohodu při plnění vyživovací povinnosti**

Mezinárodní únosy

- Nejcitlivější agenda
- Spojena s celou řadou problémů – postavení ÚMPOD v řízení, vztah k jednotlivým účastníkům věci aj.
- Postup podle haagské únosové úmluvy, nebo podle nařízení Brusel IIa
- Snaha o mediaci (resp. o vyjednávání) mezi rodiči s cílem dosáhnout dohody na úpravě podmínek péče o dítě

Právo styku

- Nejméně frekventovaná agenda
- Cílem je zajistit výkon rodičovské zodpovědnosti v souladu s podmínkami stanovenými právem, případně také usilovat o změnu aktuálních podmínek
- Postup podle mezinárodních smluv, případně podle nařízení Brusel lia
- Opět velký prostor pro mediaci (vyjednávání) mezi rodiči

Mezinárodní adopce

- Zařazení dítěte do registru dětí vhodných k mezinárodnímu osvojení
- Vyhledání rodiče z registru žadatelů o mezinárodní osvojení pro konkrétní dítě – spárování (matching)
- Zajištění tzv. interakce; pro případ neúspěšné či neúspěšně se vyvíjející interakce je velký prostor pro mediaci (vyjednávání)
- Podle výsledku interakce se uděluje souhlas s mezinárodním osvojením a umístění dítěte do předadopční péče
- Následuje rozhodnutí o osvojení ve státě, v němž je dítě v předadopční péči

Diskuse případů

- Případu mezinárodního rodičovského únosu ...
- Případ dánského chlapce bez doprovodu na území České republiky ...
- Shlédněte [tuto reportáž](#) a vyjádřete se k tomu, jak ÚMPOD v případě vystupoval a k tomu, jakou strategii byste zvolil(a).

Shrnutí pravidel vyjednávání pro právníky

- Základem úspěchu vyjednávání je získání co největšího počtu informací.
- Do vyjednávání je třeba často zapojit jak aktéry deformovaného vztahu, tak další dotčené orgány státu, případně NGO's (nestátní nevládní organizace)
- Vyjednávání by mělo probíhat za účasti odborníka (psycholog či zastupitelná profese)
- Klient má „právo“:
 - a) se mýlit
 - b) nesdělovat pravdu
 - c) mít negativní postoj k úřadu/jednotlivým osobám
- „Práva“ klienta podle předchozího bodu nejsou důvodem pro vytvoření negativních postojů k němu či k řešení věci